

Autor: E. X.

Jsou věci, které chce člověk dlouho zažít, ale chvíli trvá, než si na ně najde čas. Přesně mezi takové akce patří Noc Besov, letos už 14. ročník.

*Hučte, zvony, krv sa zdvíhá
zvučí pieseň z rodných brál,
slnce jarné z mrakov žiari,
hurá napred v šír i dial,
zástava se hrdo tyčí,
ohňom búši zem a rod,
umrel národ holubičí.
Nový národ na pochod.*

Andrej Žarnov – Nástup živých

Koncert byl již tradičně pořádán v Banské Bystrici, tentokrát však ne v klubu Tartaros, ale v náhradním prostoru Urban Spot, Tartaros totiž momentálně zavřel kvůli nedostatku návštěvníků. Holt metalové akce nejsou pro každého a posluchačů kvalitního black metalu je na Slovensku jako šafránu. Klub Urban Spot byl stařícké socialistické kino, přestavěné na hudební klub tak, aby vypadal jako squat někde v americkém Detroitu, což ještě podtrhovalo bizarní sprejerské dílo lidových tanců a jakýchsi rozjuchaných moderních mládežníků.

Doprava nebyla z Čech úplně jednoduchá a trvala asi 6,5 hodiny s přestupem v Bratislavě a zpět asi 7,5 hodiny, zpoždění bylo především způsobené nedělním provozem. V neděli už bylo na Slovensku zasekané úplně všechno. Na akci dojeli lidé určitě i z větší dálky než z jižní Moravy, byli zde účastníci z celého Slovenska, Čech, Polska, Ukrajiny, Ruska a Rakouska.

Idea festivalu

V Čechách a na Slovensku lze najít jen velmi málo akcí, které by otevřeně oslavovaly etnickou identitu Čechů a Slováků a zároveň měly nějaký přesah. Black metal a pagan metal

k takovému konání určitě vybízí, vždyť co by byly tyto styly bez run, krajiny, národní identity, folklorních nástrojů a hrdosti na naše předky? Mnoho by toho určitě nezbylo, kromě jisté temnoty evropské faustovské duše.

Na festivalu Noc besov se mi především líbila snaha posunout „obyčejný“ koncert vyšším směrem skrze přednášky (kvůli časové tísní neproběhly), rukodělné výrobky a přítomnost domácího pivovaru. V minulosti na festivalu proběhlo i vystoupení tradičních řemesel a šermířů. Snaha byla tedy dobrá a určitě i ze strany organizátora dobře míněná, dokonce v budově zakázal kouření a na akci sám šel příkladem a nepil. A přesto bylo všude hodně opilých lidí, některých až do nechutnosti a festival místo setkání etnických pohanů připomínal spíše sraz kuřáků.

Sami pořadatelé se chtěli pokud možno vyhnout problémům, a tak přímo na web napsali, že si nepřejí, aby lidé na akci měli politické trička. Že šlo o prozíravé řešení, zjistili všichni během festivalu, kdy byla hlavní hvězda večera Nokturnal Mortum zastavena slovenskou NAKA (Národní kriminální agentúra) a byly jim zabaveny CD a textil. Navíc kapela musela vyložit všechny své nástroje na silnici a bylo jim prohledáno auto. Potom jednotliví členové kapely museli po jednom chodit na výslechy, ale schopný organizátor udělal vše, aby kapela mohla hrát. U toho jsem si vzpomněl na setkání s jedním starým metalistou ve Zlíně na Masters of Rock, který mi řekl: „Jo vy nic nepamatujete, to za mě v 80´ byly kapely vyslýchány, když se něco nelíbilo, tak na koncertě nemohly hrát.“ Přesně tak jsem si připadal.

Nokturnal Mortum už hráli v Evropě na hodně festivalech – v Itálii na Hot Shower festu, ve Francii na Call of Terror, v Litvě na Kilkim Žaibu, v České republice na Eternal Hate festu, a nikde takové problémy neměli. Podobné problémy měli jen v Bělorusku, což myslím dobře ilustruje, kde je na Slovensku dnešní svoboda slova. Na Ukrajině jsou hrdinové, na Slovensku zločinci.

Podpora přišla od pohanského obchodu **Arkona SK**, který podporuje Noc Besov už od jejího začátku a nedávno měl také problémy, když mu byly zabaveny věci se symboly kolovratu, černého slunce, ale i obyčejných run, triček Nokturnal Mortum atd. V jaké to žijeme demokracii, když nemůžeme být hrdi na svou identitu a nosit své historické symboly? Dost lidí to na koncertě vnímalo podobně. Co je to za stát, který perzekuuje schopné hudebníky a přitom si ani nechrání vlastní hranice? Do EU proudí hordy cizorodých migrantů, ale jedna kapela hrdá na svůj původ a na své kořeny vadí. K čemu je nám stát, kde nemůžeme být Čechy a Slováky? Nikdo jiný nemůže být Čechem ani Slovákem, můžeme jimi být pouze my. Tak proč nás uměle tlačí do rozpliznutí naší identity a do světoobčanství?

Přesně tyto otázky si lidé kladli a byli opravdu nazlobení. Kdybyste Židům zakázali v jejich státě jejich vlastní symboly či obřady, tak by se oprávněně také zlobili. Proč byste to ale dělali?

Koncert

Nyní bych se chtěl věnovat jednotlivým částem festivalu. Začalo se poněkud se zpožděním,

tak jsme se mezitím rozhodli poobědvat a projít si město. První hráli Havran, kapela složená z lokálních metalových tatíků. Odvedli dobrou práci a své fanoušky si našli. Mně osobně jejich vystoupení přišlo průměrné, ovšem v dobrém slova smyslu. Zakladatel vydavatelství Sol Noctis vtipně poznamenal, že název Havran je evergreenem slovenského metalu. Nejen že se tak jmenuje několik slovenských kapel, lidí, ale i hlavní postava z jeho metalového iniciačního románu *Zapálili sme onen svet*.

Druhé vystoupení bylo velmi očekávané, jednalo se o Gyvatu z Litvy a i přes jisté problémy se zvukem šlo o jeden z vrcholů festivalu. Fanoušci spíše ocenili tradiční folkové provedení skladeb než skladby s rockovým podkresem, ale ani ty nepůsobily rušivě. Zazněly především známější písně a vystoupení obecenstvo poněkud citově uchválovalo. Osobně mi to přišlo jako pohanské ukolébavky.

Následoval rychlý útok Voloh – jednoduše bych jejich vystoupení popsal jako rychlé, agresivní a plné energie, přítelkyni místy připomínali o něco slavnější kapelu Ensiferum, ale ve slovanském hávu. Pod pódiem se strhl kotel a zpěvák lidi hecoval ještě k většímu zapálení pro dobrou věc provoláváním Slava! Provolávala se sláva Slovanům, předkům i bohům naší rasy. Určitě šlo o nejenergičtější vystoupení celého festivalu. Potom následoval krátký proslov organizátora Stana a zkrácená přednáška o Mirceovi Eliadem.

Další účinkující Dymna Lotva se značně se hodila k podzimnímu umírání přírody, k rozkladu a zániku a snad i k západu Slunce... Vystoupení bylo značně dekadentní, zpěvačka měla na sobě pohřební rubáš potřísněný krví a oprátku kolem krku, oprátku měl i kytarista a druhý kytarista měl oblečenou mnišskou kutnu. Zpěvačka zpívala první polovinu setu mrtvolným nadpozemským hlasem za doprovodu akustických nástrojů, druhou půli ji doprovázelo metalové podbarvení, které místy sklouzávalo až do black metalu. Slovo sklouzávalo dobře vystihuje celkovou atmosféru. Zpěvačka se díky svému úpěnlivému hlasu dostala až do transu a působila jako posedlá. Už jednou jsem něco podobného zažil při vystoupení kapely Inferno na Eternal Hate Festu v roce 2018. Zpěvák Adramelech tehdy vysával otevřenými ústy celou atmosféru místního *génia loci* a pohlcoval vše živé, lidi šleli a on se živil jejich energií, tvář se mu protáhla do nelidských grimas.

Dymna Lotva

Zpěvačka oproti němu tančila své epileptické tance, vypouštěla z úst krev a vydávala nelidské skřeky, ne nepodobné zpěvákovi olomouckých Trist. Na konci se do své performance tak ponořila, že až štkavě lkala do mikrofonu. Tehdy mi to přišlo trochu trapné, že ona se takto plně oddala vystoupení a prožívala extatický magický prožitek, zatímco pod pódiem tancovali opilí metalisté – lidi, kteří se přišli bavit, zatímco ona zažívala něco tak intimního. Slovanství totiž není jenom o holubičí povaze a přípitcích

medovinou na bohy. Slované znali i upíry, nekromancii, posedlost, magický trans a černou magii obecně. A o tom bylo i vystoupení Dymna Lotva. Pro případného zájemce doporučím spíše jejich živá vystoupení na Youtube než alba. Naživo totiž hrají úplně něco jiného.

Nokturnal Mortum

Čas plynul velmi rychle, až si ani člověk neuvědomoval, že se pomalu blíží slibovaný vrchol večera – Nokturnal Mortum. Jejich podzimní album *Verity* se tématicky hodilo k Noci Besov, a také pěkně ladilo se slovenskou přírodou v tomto ročním období. V koncertním setu zazněly skladby z alb *Goat Horns*, *Verity* i z *The Voice of Steel – White Tower*, *Ukraina* a titulní *Voice of Steel*. Zpěvákovi Varggothovi často vypadávala kytara a zvuk kapely rovněž nebyl příliš dobrý. Dobrý postřeh přítelkyně byl, že v klubu byl nejlepší a nejčistší zvuk na záchodě. Výsledek předešlé perzekuce jim také nepřidal a nejspíše i negativně ovlivnil celkovou kvalitu vystoupení. Chtěli prostě jenom poklidně odehrát a proto ani nehecovali fanoušky a ani neodpovídali na jejich výzvy Slava Ukrayini! Heroyam slava!

U jejich vystoupení jsem si říkal, že to ještě mají zapotřebí jezdit po malých festivalech a s takovým hráčským a skladatelským umem být hvězdou těchto festivalů. Mají prostě své názory a těch se drží, jsou neústupní a pokud na Ukrajině neproběhne revoluce, zůstanou napořád v undergroundu. Umím si nakrásno představit jejich vystoupení v opeře se sbory před zcela jiným publikem, jako je tomu u velkých metalových kapel Satyricon či Therion.

Do budoucna

Příště by určitě stálo zato vytisknout alespoň narychlo program vystoupení i s časy. Jak se měnil playlist kapel, tak nebylo možné se rychle zorientovat, kdo je právě na pódiu. Stejný problém měli i jiní fanoušci. A stálo by za uvážení kromě domácího pivovaru udělat i domácí zabíjačku či grilované sele. V klubu se nedalo nic koupit k jídlu a jít na metalový koncert a nedat si ani klobásku je skoro hřích.